

Beroepsherinschakeling na arbeidsongeval: huidige stand van zaken in de regelgeving voor arbeidsongevallen.

Jos Huys, adviseur bij het Fonds voor Arbeidsongevallen, vrijwillig wetenschappelijk medewerker Instituut voor Sociaal Recht, K.U.Leuven

Inleiding

Het stelsel van sociale zekerheid kreunt onder een toenemende discrepantie tussen actieve bijdrageplichtigen en niet-actieven die zijn aangewezen op vervangingsinkomens. Wil de sociale zekerheid haar functie, het creëren van maatschappelijke veiligheid, vrijwaren, dan moet ze een meer actieve bijdrage tot (her)integratie in het arbeidsproces leveren.

We onderzoeken hierna in het kort in welke mate het thans bestaande stelsel van arbeidsongevallenverzekering in de private sector¹ daartoe mogelijkheden biedt, en bij elke item gaan we nader in op de krachtlijnen van de hervorming van de arbeidsongevallenwetgeving die door de Beroepsherinschakelingswet² in het vooruitzicht werden gesteld.

Inderdaad heeft de federale regering op een bijzondere ministerraad van 20 en 21 maart 2004 een project inzake beroepsherinschakeling van slachtoffers van een arbeidsongeval of van een beroepsziekte en van gerechtigden op een ziekte- of invaliditeitsuitkering opgestart³, dat inmiddels in wetgeving is omgezet⁴, maar tot op heden alleen in de ziekte- en invaliditeitsverzekering in werking is getreden en uitvoering heeft verkregen⁵.

¹ Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, hierna afgekort als AOW.

² Wet van 13 juli 2006 houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen en inzake beroepsherinschakeling, *B.S.* 1 september 2006, hierna afgekort als BHW.

³ Amendement nr. 1 van de regering van 14 maart 2006 bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen, *Parl. St. Kamer*, 2003-2004, Nr. 1334/2, 1.

⁴ Hoofdstuk III (artikelen 71 tot 91) BHW. De afdeling 2 (artikelen 72 tot 79) van dit hoofdstuk omvat de wijzigingen van de AOW, die evenwel nog niet in werking zijn getreden.

⁵ Artikelen 82 tot 89 BHW, in werking gesteld, en dit met ingang van 1 juli 2009, door K.B. 30 maart 2009 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van Hoofdstuk III, Afdeling 4, van de wet van 13 juli 2006 houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen en inzake beroepsherinschakeling, *B.S.* 2 juni 2009, en uitgevoerd door K.B. van 30 maart 2009 tot wijziging, wat de beroepsherscholing betreft, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, *B.S.* 2 juni 2009, eveneens met inwerkingtreding op 1 juli 2009.

Hoofdstuk I: De medische, paramedische en professionele revalidatie

De kosten van geneeskundige verzorging nemen een aanzienlijke plaats in ten belope van 133 354 690 euro voor het boekjaar 2008⁶ en kunnen dan ook niet onbesproken blijven, vermits ze een belangrijke bijdrage leveren in de medische en paramedische herstelacties van de slachtoffers.

1.1. De wettelijke basis voor een tussenkomst van de arbeidsongevallenverzekeraar vinden we terug in het artikel 28 AOW, dat bepaalt: "De getroffene heeft recht op de geneeskundige, heelkundige, farmaceutische en verplegingszorgen en, onder de voorwaarden bepaald door de Koning, op de prothesen en orthopedische toestellen die ingevolgd het ongeval nodig zijn."

Daarbij is krachtens een vaststaande rechtspraak niet vereist dat deze zorgen noodzakelijk zijn voor de arbeidsgeschiktheid van betrokkene, doch enkel dat ze nodig zijn omwille van diens gezondheidstoestand. De terugbetaling gebeurt doorgaans rechtstreeks aan de verstrekkers en dit, bij vrije keuze van geneesheer en verplegingsinstelling, op basis van de tarieven die ook in de ziekte- en invaliditeitsverzekering gelden, maar dan zonder persoonlijk aandeel ten laste van de getroffene.

1.2. Prothesen en orthopedische toestellen worden in principe integraal terugbetaald. Gelet op de ruime begripsomschrijving door het Hof van Cassatie⁷ als alle "kunst- en hulpmiddelen die een valide persoon niet behoeft en die als gevolg van het ongeval nodig zijn om aangetaste of verzwakte lichaamsdelen te steunen of te vervangen dan wel het gebruik of de functies ervan te bevorderen", en op het ontbreken van een limitatieve nomenclatuur van terugbetaalbare prestaties, bestaat er voor de verzekeringsonderneming de mogelijkheid om een ruime waaier van hulpmiddelen (aanpassing auto voor woon-werkverplaatsing, aanpassing van arbeidspost, enz..) te bekostigen, die door de getroffene kunnen aangewend worden met het oog op zijn beroepsherinschakeling.

1.3. Evenwel moet vastgesteld worden dat de arbeidsongevallenwetgeving, in tegenstelling tot bijv. de wetgevingen i.v.m. de beroepsziekten en de ziekte- en invaliditeitsverzekering, geen enkele maatregel van professionele revalidatie of herscholing voorziet. Weliswaar is niet uitgesloten dat een arbeidsongevallenverzekeraar op vrijblijvende basis bv. een beroepsherscholingscursus zou financieren. De thans in werking zijnde bepalingen van de artikelen 23 en 25 AOW verplichten de verzekeringsonderneming enkel het loonverlies te vergoeden dat de getroffene lijdt indien hij tijdelijk arbeidsongeschikt is omwille van herstelmaatregelen, maar verlenen geen juridische grond voor een ten laste neming van de kosten van deze maatregelen.

⁶ Schema van geconsolideerde gegevens over de arbeidsongevallensector. Jaar 2008.

⁷ Cass., 15 oktober 1990, *Arr. Cass.*, 1990-1991, 180, concl. Adv. Gen. Lenaerts; *B.T.S.Z.*, 1991, 281, noot Huys J.; Cass. 22 juni 2009, concl. Adv. Gen. Mortier, <http://jure.juridat.just.fgov.be>

Art. 77 BHW, dat een nieuw art. 32bis invoegt in de tekst van de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, heeft deze lacune ingevuld door een wettelijke basis te creëren voor de ten laste neming van de kosten van professionele revalidatie en herscholing door de arbeidsongevallenverzekeraar. De delegatie aan de Koning om daarvan de nadere voorwaarden en modaliteiten vast te stellen, die aanvankelijk beperkt was tot een termijn van twee jaar na de bekendmaking van de BHW, hetzij dus tot 1 september 2008, werd verlengd met twee jaar⁸, dus tot 1 september 2010, en is bijgevolg verstreken.

We betreuen dat aldus een aangepast juridisch kader ontbreekt om zodanige reclasseringsinitiatieven te ondersteunen. Uiteraard kan het niet de bedoeling zijn dat de arbeidsongevallensector een geheel eigen organisatie van herscholingsprogramma's uitwerkt. Dit is de opdracht van de inmiddels geregionaliseerde arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding. Maar een financiële inbreng van de professionele risicoverzekeraar, gekoppeld aan een nauw overleg tussen diens raadsgeneesheer en de arbeidsbemiddelaar, lijkt ons een voor de toekomst te overwegen denkpiste.

De arbeidsongevallensector blijft dan ook vooralsnog afwezig bij de recente initiatieven inzake beroepsherinschakeling, zoals de intentieverklaring van 17 november 2010 tot samenwerking tussen de verzekeringsinstellingen, de gewestelijke en communautaire diensten voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding, en de diensten voor de integratie van personen met een handicap en het RIZIV.⁹

⁸ Art. 33 van de Wet van 8 juni 2008 houdende diverse bepalingen (I), *B.S.* 16 juni 2008, tweede uitgave, met inwerkingtreding op 26 juni 2008,

⁹ DOC.INF/RC/2010/21.12/85, voorgelegd aan Raadgevend Comité bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap van 21 december 2010.

Hoofdstuk II: Herstelactie door hulp van derden

2.1. Veelal kan de hinder die de door ongeval beschadigde mens ondervindt niet overwonnen worden door medische zorgen, hulpmiddelen of aanpassingen en is persoonlijke assistentie noodzakelijk als een essentieel onderdeel van het proces dat tot herstel van de gezondheid, de arbeidsmogelijkheden en de sociale integratie van de gehandicapte persoon leidt.

2.2. Artikel 24, vierde en vijfde lid, AOW bepalen dat "indien de toestand van de getroffenere volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon vergt, hij aanspraak kan maken op een bijkomende jaarlijkse vergoeding, die vastgesteld wordt in functie van de noodzakelijkheid van deze hulp op basis van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon zoals het op het ogenblik dat de ongeschiktheid een bestendig karakter vertoont, is vastgesteld bij een collectieve arbeidsovereenkomst die afgesloten is in de Nationale Arbeidsraad voor een voltijdse werknemer die minstens eenentwintig en een half jaar oud is en die ten minste zes maanden anciënniteit heeft in de onderneming die hem tewerkstelt.

Het jaarlijks bedrag van deze bijkomende vergoeding mag het bedrag van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon, vermenigvuldigd met 12, niet overschrijden."

2.3. De cassatierechtspraak heeft in de loop der jaren een aantal principes verduidelijkt, die grotendeels verband houden met het forfaitair karakter van het schadeloosstellingsregime inzake arbeidsongevallen.

De vergoeding wegens hulp van derden is gesteund op het onweerlegbaar vermoeden van loonderving van de personen die de getroffenere verzorgen. In tegenstelling tot het gemene recht draagt het slachtoffer bijgevolg niet de bewijslast van de door hem gemaakte werkelijke kosten, maar kan hij anderzijds geen aanspraak maken op een volledige schadeloosstelling daarvan. Deze is begrensd tot het bedrag van het gewaarborgd gemiddeld minimummaandloon. Anderzijds is de vergoeding wegens hulp van derden niet voorbehouden aan de slachtoffers met een volledige werkonbekwaamheid en is de maximale vergoeding niet voorbehouden voor wie de hoogst denkbare nood aan bijstand heeft.

2.4. Het hierboven geschetst wettelijk en jurisprudentieel kader laat meteen een aantal beperkingen zien in de compensatie van de afhankelijkheid waartoe de arbeidsongevallenverzekeraar is gehouden. Alleen ernstig gehandicapten die volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon nodig hebben kunnen aanspraak maken op de bijkomende vergoeding. Daaruit wordt veelal afgeleid dat de compenserende vergoeding uitsluitend de essentiële handelingen van het dagelijks leven moet toelaten te verrichten. De beperking van de schadeloosstelling tot het plafond van het minimummaandloon laat ernstig gehandicapten dan weer niet toe de werkelijke kosten van hulpverleners te dekken, die immers, zeker als die nodig zijn bij het uitoefenen van beroepsactiviteiten, hoog kunnen oplopen.

Ten slotte kan de hulp van derden slechts toegekend worden vanaf de consolidatie, hetgeen een tijdig ingrijpen, zo essentieel voor een afdoend herstelbeleid, meestal onmogelijk maakt.

2.5. Wil de arbeidsongevallenverzekering op het vlak van beroepsreïntegratie een voortrekkersrol spelen in ons stelsel van sociale verzekering, dan stellen we voor - en dit geheel ten persoonlijke titel - eens te laten onderzoeken in hoeverre een aangepaste vergoeding van "hulp van derden" kan geconcipieerd worden voor de (eerder zeldzame) ernstig getroffen en die alleen met persoonlijke assistentie in staat zijn beroepsactiviteiten te hernemen.

Reeds in 2001 werd een voorstel van decreet in het Vlaams parlement ingediend tot invoering van een persoonsgebonden budget voor de ten laste neming van de kosten van bijstand inzake de integratie in het arbeidsproces.¹⁰ Het hele pakket van arbeidsondersteuningsmaatregelen dat door het Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap gefinancierd werd, is evenwel overgeheveld naar het bevoegdheidsdomein van de Vlaamse Minister van Werk. De budgetgefinancierde arbeidsondersteuning, die mogelijkheden opent voor persoonlijke assistentie op het werk, is daarmee in Vlaanderen helemaal uit de actualiteit verdwenen¹¹.

Nochtans kunnen wellicht tal van werkgevers bereid gevonden worden een door arbeidsongeval ernstig gehandicapte persoon (terug) in dienst te nemen, indien de verzekeringsonderneming een substantieel budget ter beschikking stelt, dat in functie van de concrete noodwendigheden kan worden aangewend, onder meer voor assistentie op het werk.

We onderstrepen dat onder dit punt 2.5. louter persoonlijke overwegingen worden geformuleerd die - voor zover ons bekend - geen voorwerp van debat uitmaken bij de bevoegde actoren in ons stelsel van arbeidsongevallenverzekering.

¹⁰ Voorstel van decreet van mevr. Ann De Martelaer en de heren Guy Swennen, Koen Helsen en Jan Roegiers en mevr. Ingrid Van Kessel houdende wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, met het oog op het toekennen van het persoonsgebonden budget en met het oog op het invoeren van de behoeftegestuurde betoelaging van de voorzieningen, *Parl. St. VI. Parl. 2001-2002*, nr. 868/1.

¹¹ Lees hieromtrent Huys Jos, "Persoonlijke assistentie op het werk.", studienota gepubliceerd op de website van GRIP VZW, www.gripvzw.be op 7 september 2004, 61 pagina's.

Hoofdstuk III Herstel door wedertewerkstelling gedurende de tijdelijke arbeidsongeschiktheid

Om een reclasseringsbeleid effectief te maken is meer nodig dan het aanbieden van medische en situationele herstelmiddelen. Er zullen bovendien in het wettelijk kader voldoende stimulansen moeten worden ingebouwd opdat elk der betrokken partijen - verzekeraar, werkgever en getroffen(e) - er voldoende belang bij heeft dat, na een eventuele herscholing, ook een wedertewerkstelling tot stand komt.

In overeenstemming met de principiële krijtlijnen getrokken in de Nationale Arbeidsraad¹² heeft de Beroepsherinschakelingswet de herstelinspanning in de arbeidsongevallensector geconcentreerd op de getroffen(e) in tijdelijke arbeidsongeschiktheid.

Voor de slachtoffers met een blijvende arbeidsongeschiktheid immers kunnen de gewestelijke of gemeenschapsinstellingen die bevoegd zijn voor de herinschakeling in het beroepsleven, hun rol vervullen. Voor de slachtoffers in tijdelijke arbeidsongeschiktheid daarentegen is hun dossier in dit stadium nog steeds actief bij de verzekeringsonderneming, en geeft de eventuele tussenkomst van de arbeidsongevallenverzekeraar in het reclasseringsproces dan ook de beste meerwaarde.

De bepalingen van de artikelen 22bis, 22ter, en 23 AOW, zoals ingevoegd of gewijzigd door de BHW, hebben dan ook alle betrekking op de getroffen(e) in tijdelijke arbeidsongeschiktheid. Om u toe te laten mijn betoog te kunnen volgen, werd in uw documentatiebundel een overzicht van de bepalingen van de AOW opgenomen, zoals die geredigeerd zijn voor en na de wijzigingen ervan door de BHW.

3.1. De huidige arbeidsongevallenwetgeving voorziet reeds een mogelijkheid van wedertewerkstelling in het kader van de vergoedingsregeling voor de gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid. Artikel 23 AOW bepaalt dat "ingeval de tijdelijke arbeidsongeschiktheid gedeeltelijk is of wordt, de verzekeringsonderneming aan de werkgever kan vragen de mogelijkheid van een wedertewerkstelling te onderzoeken, hetzij in het beroep dat de getroffen(e) voor het ongeval uitoefende, hetzij in een passend beroep dat voorlopig aan de getroffen(e) kan worden opgedragen. De wedertewerkstelling kan slechts gebeuren na een gunstig advies van de arbeidsgeneesheer wanneer dit advies voorgeschreven wordt in het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming of wanneer de getroffen(e) zichzelf niet geschikt acht om het werk te hervatten."

Aan deze bepaling is een vergoedingsregeling verbonden, waarbij de getroffen(e), zolang hem geen passend werk of behandeling is aangeboden, recht heeft op de vergoedingen voor een volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid. Vindt daarentegen wedertewerkstelling plaats, dan heeft de getroffen(e) recht op het verschil tussen het loon verdiend voor het ongeval en het loon dat hij ingevolge zijn wedertewerkstelling ontvangt.

¹² Advies NAR nr. 1.510 van 5 april 2005, 9-10.

De praktische uitvoering van deze bepalingen stuitte evenwel op de moeilijke procedurevoorschriften in het uitvoeringsbesluit van 27 september 1973, en waaraan werd gepoogd te verhelpen door de wetswijziging van 1990 en een daarmee samenhangend nieuw uitvoeringsbesluit van 19 oktober 1993. Hoewel de procedure thans minder bezwaarlijk is, blijkt dat de wedertewerkstellingen in de praktijk zelden langs deze weg verlopen. Krachtens de rechtspraak van het Hof van Cassatie geldt de vergoedingsregeling van art. 23 AOW inderdaad evenzeer voor de wedertewerkstellingen die buiten deze procedure tot stand komen, bijv. in onderling akkoord tussen getroffene en diens werkgever.

Het huidig stelsel bevat evenwel onvoldoende stimulansen voor zowel de verzekeringsonderneming als voor de getroffene in gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid voor een gedeeltelijke werkhervatting of andere reclasseringsinspanningen.

3.2. Enerzijds wordt te vaak door de (raadsgeneesheer van de) verzekeringsonderneming de volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid verlengd tot op de datum waarop er, met een bericht van werkhervatting, een einde aan wordt gesteld, ook al laat de evolutie van de letsels nog geen genezenverklaring of consolidatie toe.

Het nieuwe art. 22bis AOW, zoals ingevoegd door art. 72 BHW, is een belangrijke aansporing voor de verzekeringsonderneming om bij lang durende tijdelijke arbeidsongeschiktheden effectief de mogelijkheden van een gedeeltelijke wedertewerkstelling of van andere herstelmaatregelen uit te putten.

Vooreerst wordt aan de getroffene het recht verleend om een onderzoek van zijn reïntegratiemogelijkheden bij de raadsgeneesheer van de verzekeringsonderneming aan te vragen.

Vervolgens worden aan de raadsgeneesheer van de verzekeringsonderneming verplichtingen opgelegd, indien hij bij een onderzoek van een getroffene die reeds meer dan 90 dagen vergoed werd voor een tijdelijke arbeidsongeschiktheid als gevolg van het arbeidsongeval tot de bevinding komt dat getroffene nog steeds niet kan genezen verklaard worden zonder blijvende ongeschiktheid, en dat de evolutie van diens gezondheidstoestand evenmin de vaststelling van een blijvende arbeidsongeschiktheid toelaat.

Alsdan is hij er toe verplicht te onderzoeken of getroffene minstens voor een deel het werk kan hervatten in de functie die hij uitoefende bij zijn oorspronkelijke werkgever voor het arbeidsongeval. Op basis van dit onderzoek kan hij op gemotiveerde wijze een uitspraak doen over een gebeurlijke gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid van getroffene en hiervan de graad bepalen.

Het kan evenwel ook voorkomen dat de arbeidsverhouding met de oorspronkelijke werkgever reeds is beëindigd (contract van bepaalde duur, waarvan de termijn is verstreken; contract verbroken wegens overmacht enz..) of nog dat op het eerste gezicht, ten gevolge van de verplichtingen die op de werkgever rusten, weinig mogelijkheden voor reïntegratie bij de oorspronkelijke werkgever lijken te bestaan. In zodanige gevallen is het de plicht van de raadsgeneesheer van de verzekeringsonderneming om de getroffene niet aan zijn lot over te laten, maar

integendeel zijn resterende capaciteiten en diens wedertewerkstellingsmogelijkheden, desgevallend na maatregelen voor herstel van de arbeidsgeschiktheid, te onderzoeken¹³.

3.2. Anderzijds heeft de huidige vergoedingsregeling als gevolg dat de getroffene steeds over dezelfde globale inkomsten (loon + arbeidsongevallenuitkering) beschikt, ongeacht de mate waarin hij weder tewerkgesteld wordt.¹⁴

Het nieuwe art. 23 AOW, zoals gewijzigd door art. 74 BHW, creëert de wettelijke basis voor een beperkte financiële stimulering van de getroffene bovenop de minimale vergoeding bij wedertewerkstelling ten belope van het verschil tussen verdiende loon en de vergoedingen voor volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid.

Aan de Koning wordt delegatie verleend om deze vergoedingsregeling nader uit te werken, alsmede om te bepalen welke vergoedingen verschuldigd blijven in de gevallen waarin de wedertewerkstelling buiten de wil om van de getroffene wordt geschorst of stopgezet¹⁵.

¹³ Zie de verantwoording bij het amendement nr. 1 van de regering van 14 maart 2006 bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen, *Parl. St. Kamer*, 2003-2004, Nr. 1334/2, 12-13.

¹⁴ De verantwoording bij het regeringsamendement nr. 1 van 14 maart 2006 bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen, *Parl. St. Kamer*, 2003-2004, Nr. 1334/2, 15, wijst erop dat de thans geldende wettelijke bepaling inderdaad te rigide lijkt om op een afdoende wijze de gerechtvaardigde verwachtingen te kunnen beantwoorden van de slachtoffers van een arbeidsongeval, die dikwijls vele en moeilijke inspanningen doen om op een progressieve wijze opnieuw actief te zijn in de maatschappij.

¹⁵ De toelichting in het Amendement nr. 1 van de regering van 14 maart 2006 bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen, *Parl. St. Kamer*, 2003-2004, Nr. 1334/2, 15 verduidelijkt dat de Koning hierbij criteria die reeds in de rechtspraak zijn ontwikkeld in rekening zal brengen, zoals de voorrang van een loondoorbetalingsplicht tijdens de schorsing, en tevens zal waken over een gecoördineerde aanpak met andere sociaalezekerheidsregelingen die gebeurlijk in het loonverlies tussenkomen.

Hoofdstuk IV Herstel door wedertewerkstelling gedurende de blijvende arbeidsongeschiktheid

Tenslotte sluit ook een consolidatie met blijvende arbeidsongeschiktheid geen verdere pogingen tot wedertewerkstelling bij een zelfde of een andere werkgever uit. De gedeeltelijk blijvend arbeidsongeschikt verklaarde werknemer kan steeds de hem resterende mogelijkheden op de arbeidsmarkt ten gelde maken, zonder dat dit een financiële weerslag heeft op de verworven uitkering of rente wegens blijvende invaliditeit. Deze cumulatie van arbeidsinkomsten en vervangingsinkomsten is alleen in de professionele risicoverzekering onbeperkt toelaatbaar en vormt een belangrijke herstelprikkel in hoofde van de getroffen en.

De vraag is evenwel in hoeverre de slachtoffers, inzonderheid zij die door het arbeidsongeval een ernstige blijvende handicap opgelopen hebben, hierbij aan hun lot kunnen overgelaten worden. Ook al genieten zij veelal van een behoorlijk vervangingsinkomen, toch is om redenen van hun maatschappelijke integratie en het tegengaan van invaliderende invaliditeit, een volgehouden inspanning tot herstel aangewezen.

4.1. Art. 25 AOW bepaalt dat, indien de blijvende arbeidsongeschiktheid veroorzaakt door het arbeidsongeval zodanig verergert dat de getroffene het beroep, waarin hij gereclasseerd werd, tijdelijk niet meer kan uitoefenen, hij gedurende deze periode recht heeft op de vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid. Met deze toestand worden gelijkgesteld alle periodes nodig om de medische *en professionele* revalidatiemaatregelen, met inbegrip van alle problemen gesteld door de prothesen, te herzien of te hernemen, wanneer dit de uitoefening van het beroep, waarin de getroffene gereclasseerd was tijdelijk geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt. Ingeval deze tijdelijke verergeringstoestanden zich voordoen na de herzieningstermijn, zijn deze vergoedingen slechts verschuldigd bij een blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 10%.

Art. 75 BHW wijzigt het artikel 25 AOW, zodat de verzekeringsonderneming niet langer het loonverlies op zich neemt van de getroffene in blijvende arbeidsongeschiktheid die het beroep, waarin hij gereclasseerd werd, tijdelijk niet meer kan uitoefenen gedurende de periodes die nodig zijn voor professionele revalidatiemaatregelen.

De toelichting in het Amendement nr. 1 van de regering van 14 maart 2006 bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen¹⁶, stelt dat aldus een meer coherente regeling tot stand wordt gebracht, waarbij de verzekeringsonderneming, uitsluitend in de periode voorafgaand aan de datum van de consolidatie vastgesteld in de definitieve regeling van het arbeidsongeval, zowel de kosten van professionele revalidatie als het loonverlies ten laste neemt van de getroffene die het werk niet kan hervatten wegens het volgen van de maatregelen van zijn professionele revalidatie.

4.2. De opdracht van reclassering van blijvend arbeidsongeschikte getroffen en overstijgt uiteraard de mogelijkheden van de professionele risicoverzekeraar en omvat diverse beleidsmaatregelen als daar zijn: het weren van discriminaties bij aanwerving

¹⁶ *Parl. St. Kamer*, 2003-2004, Nr. 1334/2, 15-16.

en promotie, de verbetering van de ontslagbescherming van gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers, en de omvorming van allerlei voorzieningen voor personen met een handicap, die hun cliënteel niet langer mogen afremmen tot participatie aan de betaalde arbeid.

De sociale partners hebben dan ook, zowel in de Nationale Arbeidsraad als in het beheerscomité van het Fonds voor Arbeidsongevallen, er uitdrukkelijk voor geopteerd om de hervorming van het reïntegratiebeleid in de arbeidsongevallensector te concentreren op de getroffen en in tijdelijke arbeidsongeschiktheid, waar de tussenkomst van de arbeidsongevallenverzekeraar in het reclasseringsproces dan ook de beste meerwaarde oplevert.

Hoofdstuk V Herstel door een aangepast vergoedingsbeleid

Ten slotte blijft de focus op causaliteitsdiscussies een remmende factor voor het herstelbeleid. Hoewel geen wettelijke definitie van de arbeidsongeschiktheid in de AOW voorhanden is hebben rechtspraak en rechtspraak de tijdelijke arbeidsongeschiktheid omschreven als de onmogelijkheid, als gevolg van de letsels voortvloeiend uit het arbeidsongeval, om het eigen beroep nog verder uit te oefenen. Na de consolidatie volgt dan de blijvende arbeidsongeschiktheid die de weerslag van deze letsels op het concurrentievermogen op de algemene arbeidsmarkt omvat.

5.1. Deze causale definities impliceren dat de arbeidsongevallenverzekeraar slechts tot tussenkomst wordt geroepen nadat iemand slachtoffer is geworden van het arbeidsongeval en daardoor (tijdelijk of blijvend) uit het arbeidsproces werd verwijderd. Zowel de verzekeringsraadsgeneesheer als de behandelende geneesheer van de getroffenere putten zich dan uit om te argumenteren dat deze of gene kwaal al dan niet aan het arbeidsongeval is toe te schrijven. Het herstel van de arbeidsgeschiktheid van de getroffenere dreigt hierdoor uit het blikveld te verdwijnen, meer zelfs de getroffenere wordt soms aangemoedigd tot het manifesteren van negatief gezondheidsgedrag en het overbenadrukken van zijn invaliditeit.

5.2. Nog moeilijker worden de oorzakelijkheidsbetwistingen bij een onderbreking van de wedertewerkstelling in de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid of bij herval in tijdelijke arbeidsongeschiktheid lange tijd na de consolidatie. Dit soort, helaas onvermijdelijke, discussies slurpt heel wat energie op van de bij de uitvoering van de professionele risicoverzekering betrokken actoren.

Naast vrij radicale hervormingsvoorstellen die b.v. pleiten - toch minstens op het niveau van de sociale basisverzekeringen - voor meer uniforme loondervingsverzekeringen, kunnen ook enkele technische ingrepen in de reglementering ertoe bijdragen om de negatieve uitwassen van op de spits gedreven causaliteitsbetwistingen in te dijken. Er moeten daarbij afdoende waarborgen voor de getroffenere worden gecreëerd opdat hij geen risico's op inkomensverlies zou kunnen ondergaan ingevolge een wedertewerkstelling, zonder dat de arbeidsongevallenverzekeraar voor het integrale loonverlies moet instaan in de gevallen waar een andere oorzaak dan het arbeidsongeval aan de basis ligt van de schorsing of stopzetting van de wedertewerkstelling. Een nader overleg, inzonderheid met de sectoren ziekte- en invaliditeitsverzekering, werkloosheidsverzekering en pensioenen is aangewezen om deze technische aanpassingen van de reglementering op punt te stellen.¹⁷

Tot conclusie

Een in Ministerrad overlegd K.B. is nodig om de bepalingen van de Wet van 13 juli 2006 houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen en

¹⁷ Huys Jos, "Huidige stand van zaken in de arbeidsongevallenregelgeving voor de privé -sector", in Verslagboek van de studiedag dd. 20 mei 2010 te Rumst over 20 jaar arbeidsreintegratie, georganiseerd door het Arbeids Consulting Team Désiron, 22 pagina's.

inzake beroepsherinschakeling in werking te doen treden en nader uit te voeren¹⁸. Voor wat de arbeidsongevallensector betreft werden hiertoe door de sociale partners in de schoot van het beheerscomité van het Fonds voor Arbeidsongevallen reeds concrete ontwerpen van tekstvoorstellen in bespreking genomen. Ze beogen een verbetering van de wedertewerkstellingsmogelijkheden in de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid. De afstemming met de overige sectoren van de sociale zekerheid blijft evenwel een struikelblok. Voor de tenlastelegging van de kosten van professionele revalidatie is de delegatie aan de Koning evenwel verstreken en is een nieuw wetgevend initiatief noodzakelijk.

Ja, de sociale partners hebben constructief gewerkt aan een globaal hervormingspakket, en ja, de principes ervan werden in de wetgeving vastgelegd. Maar bijna vijf jaar later is noch de inwerkingtreding, noch de uitvoering ervan gerealiseerd. Een pijnlijke vaststelling.

Er staat inderdaad meer op het spel dan het deficitaire budget van de sociale zekerheid. Het gaat erom dat hele maatschappelijke groepen niet verstoken mogen worden van participatie aan de samenleving in het algemeen en aan de betaalde arbeid in het bijzonder. Elkeen heeft zijn "nodig zijn" nodig voor het behoud van zijn fysieke en psychische gezondheid. Ook de professionele risicoverzekering kan hiertoe bijdragen, niet alleen door een actief preventiebeleid, maar ook - wanneer dan toch een arbeidsongeval is gebeurd - door de getroffene een actieve steun te verlenen bij diens moeizame pogingen tot herintegratie. Bovenstaande tekst heeft duidelijk gewezen op de mogelijkheden die het wettelijk kader daartoe verleent, en waar het nog kan aangevuld worden.

¹⁸ Art. 91, 5°BHW.

Bijlage. Wijzigingen van de AOW door hoofdstuk III, afd. 2 van de Wet van 13 juli 2006 houdend diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen en inzake beroepsherinschakeling

VOOR

Art. 22. Wanneer het ongeval een tijdelijke en algehele arbeidsongeschiktheid veroorzaakt, heeft de getroffene, vanaf de dag die volgt op het begin van die arbeidsongeschiktheid, recht op een dagelijkse vergoeding gelijk aan 90% van het gemiddeld dagbedrag.

Voor de dag waarop het ongeval zich voordoet of de arbeidsongeschiktheid aanvangt, is de vergoeding gelijk aan het normaal dagloon, verminderd met het loon dat de getroffene eventueel heeft verdiend.

NA

Art. 22. Wanneer het ongeval een tijdelijke en algehele arbeidsongeschiktheid veroorzaakt, heeft de getroffene, vanaf de dag die volgt op het begin van die arbeidsongeschiktheid, recht op een dagelijkse vergoeding gelijk aan 90% van het gemiddeld dagbedrag.

Voor de dag waarop het ongeval zich voordoet of de arbeidsongeschiktheid aanvangt, is de vergoeding gelijk aan het normaal dagloon, verminderd met het loon dat de getroffene eventueel heeft verdiend.

Art. 22bis. Onverminderd enig ander initiatief tot wedertewerkstelling heeft de getroffene, of de persoon die hij daartoe machtigt, gedurende de tijdelijke arbeidsongeschiktheid steeds het recht om een onderzoek bij de raadsgeneesheer van de verzekeringsonderneming aan te vragen teneinde zijn mogelijkheden tot wedertewerkstelling en zijn resterende capaciteiten te bepalen.

Wanneer de tijdelijke arbeidsongeschiktheid langer dan negentig al dan niet opeenvolgende kalenderdagen duurt, doet de raadsgeneesheer van de verzekeringsonderneming in elk onderzoeksverslag dat niet besluit tot genezenverklaring zonder blijvende arbeidsongeschiktheid of tot de vaststelling dat de ongeschiktheid een blijvend karakter vertoont, op gemotiveerde wijze uitspraak over de gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid alsook over de resterende capaciteiten en de mogelijkheden van de getroffene om, desgevallend na maatregelen voor herstel van de arbeidsongeschiktheid, het werk te hervatten.

De Koning bepaalt de voorwaarden en nadere regels met betrekking tot de

kennisgeving van het onderzoeksverslag van de raadsgeneesheer, alsook de vermeldingen die deze kennisgeving verplicht moet bevatten.

Art. 22ter. Ingeval de tijdelijke arbeidsongeschiktheid gedeeltelijk is of wordt, kan de verzekeringsonderneming aan de werkgever vragen de mogelijkheid van een wedertewerkstelling te onderzoeken, hetzij in het beroep dat de getroffene voor het ongeval uitoefende, hetzij in een passend beroep dat voorlopig aan de getroffene kan worden opgedragen.

De wedertewerkstelling kan slechts gebeuren na een gunstig advies van de preventieadviseur arbeidsgeneesheer in de gevallen waarin dit advies voorgeschreven wordt door de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en in de gevallen waarin de getroffene zichzelf niet geschikt acht om het werk te hervatten.

De bepalingen van dit artikel en van artikel 22bis zijn van overeenkomstige toepassing op het Fonds voor Arbeidsongevallen ten aanzien van de in artikel 25bis bedoelde getroffenen.

Art. 23. Ingeval de tijdelijke arbeidsongeschiktheid gedeeltelijk is of wordt, kan de verzekeringsonderneming aan de werkgever vragen de mogelijkheid van een wedertewerkstelling te onderzoeken, hetzij in het beroep dat de getroffene voor het ongeval uitoefende, hetzij in een passend beroep dat voorlopig aan de getroffene kan worden opgedragen. De wedertewerkstelling kan slechts gebeuren na een gunstig advies van de arbeidsgeneesheer wanneer dit advies voorgeschreven wordt in het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming of wanneer de getroffene zichzelf niet geschikt acht om het werk te hervatten.

Indien de getroffene de wedertewerkstelling aanvaardt, heeft hij recht op een vergoeding

Art. 23. Wanneer de tijdelijke arbeidsongeschiktheid gedeeltelijk is of wordt, heeft de getroffene recht op de vergoedingen voor volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid, zolang hij niet is wedertewerkgesteld en de termijn van een aanbod tot wedertewerkstelling niet is verstreken. De Koning bepaalt de voorwaarden waaronder en de wijze waarop een aanbod van wedertewerkstelling wordt gedaan.

De vergoedingen voor volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid zijn eveneens verschuldigd gedurende alle periodes die nodig zijn voor de aanschaf, de ingebruikneming, het herstel en het onderhoud van de prothesen en orthopedische toestellen en gedurende alle

die gelijk is aan het verschil tussen het loon verdiend vóór het ongeval en het loon dat hij ingevolgt zijn wedertewerkstelling ontvangt.

De getroffen geniet, tot de dag van zijn volledige wedertewerkstelling of van de consolidatie, de vergoeding voor tijdelijke, algehele arbeidsongeschiktheid:

1° wanneer hij niet opnieuw te werk wordt gesteld maar zich onderwerpt aan een behandeling, die hem met het oog op zijn wederaanpassing wordt voorgesteld;

2° wanneer hij niet opnieuw aan het werk wordt gesteld en hem geen behandeling met het oog op zijn wederaanpassing wordt voorgesteld;

3° wanneer hij de hem aangeboden wedertewerkstelling of de voorgestelde behandeling om een geldige reden weigert of stopzet.

Ingeval de getroffen zonder geldige reden de hem aangeboden wedertewerkstelling weigert of voortijdig verlaat, heeft hij recht op een vergoeding die overeenstemt met zijn graad van arbeidsongeschiktheid, berekend naar zijn arbeidsmogelijkheden in zijn oorspronkelijk of voorlopig aangeboden beroep.

Ingeval de getroffen zonder geldige redenen de behandeling die hem met het oog op zijn wederaanpassing wordt voorgesteld, weigert of voortijdig verlaat, dan heeft hij recht op een vergoeding die overeenstemt met zijn graad van arbeidsongeschiktheid, berekend naar zijn arbeidsmogelijkheden in zijn oorspronkelijk beroep of in een voorlopig beroep dat hem op de wijze bepaald in het eerste lid, schriftelijk toegekend wordt voor het geval hij de behandeling zou volgen.

Gedurende de tijd nodig om de procedure van wedertewerkstelling, beschreven in dit artikel, te volgen heeft de getroffen recht op vergoeding voor tijdelijke algehele arbeidsongeschiktheid.

periodes die nodig zijn voor de implementering van de maatregelen tot herstel van de arbeidsgeschiktheid, waarmee de verzekeringsonderneming heeft ingestemd.

De Koning bepaalt, bij besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de vergoeding waarop de getroffen die het werk hervat, recht heeft, zonder dat die vergoeding minder mag bedragen dan het verschil tussen het verdiende loon ingevolge de wedertewerkstelling en de vergoedingen voor volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid.

De Koning bepaalt, bij besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de vergoeding waarop de getroffen recht heeft in de gevallen waarin de wedertewerkstelling buiten de wil om van de getroffen wordt geschorst of stopgezet en houdt daarbij rekening met de de verplichting tot doorbetaling van het loon en met de gebeurlijke tussenkomst in het loonverlies op basis van andere socialezekerheidsregelingen.

De getroffen die zonder geldige reden de hem aangeboden wedertewerkstelling of professionele revalidatie en herscholing weigert of voortijdig verlaat heeft recht op een vergoeding die overeenstemt met zijn graad van ongeschiktheid, die berekend wordt naar zijn arbeidsmogelijkheden in zijn oorspronkelijk of nieuw aangeboden beroep.

Art. 25. Indien de blijvende arbeidsongeschiktheid veroorzaakt door het arbeidsongeval zodanig verergert dat de getroffene het beroep, waarin hij gereclasseerd werd, tijdelijk niet meer kan uitoefenen, heeft hij gedurende deze periode recht op de vergoedingen zoals bepaald in de artikelen 22, 23 en 23bis.

Art. 25. Indien de blijvende arbeidsongeschiktheid veroorzaakt door het arbeidsongeval zodanig verergert dat de getroffene het beroep, waarin hij gereclasseerd werd, tijdelijk niet meer kan uitoefenen, heeft hij gedurende deze periode recht op de vergoedingen zoals bepaald [in de artikelen 22, 23 en 23bis.

Met deze toestand worden gelijkgesteld alle periodes nodig om de medische *en professionele* revalidatiemaatregelen, met inbegrip van alle problemen gesteld door de prothesen, te herzien of te hernemen, wanneer dit de uitoefening van het beroep, waarin de getroffene gereclasseerd was tijdelijk geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt.

Met deze toestand worden gelijkgesteld alle periodes nodig om de medische revalidatiemaatregelen, met inbegrip van alle problemen gesteld door de prothesen, te herzien of te hernemen, wanneer dit de uitoefening van het beroep, waarin de getroffene gereclasseerd was tijdelijk geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt.)

Ingeval deze tijdelijke verergeringstoestanden zich voordoen na de termijn bepaald bij artikel 72, zijn deze vergoedingen slechts verschuldigd bij een blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 10%.

Ingeval deze tijdelijke verergeringstoestanden zich voordoen na de termijn bepaald bij artikel 72, zijn deze vergoedingen slechts verschuldigd bij een blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 10%.

Afdeling 3 - Geneeskundige verzorging.

Afdeling 3. Kosten van geneeskundige verzorging, professionele revalidatie, herscholing en verplaatsing

Art. 32bis. De verzekeringsonderneming neemt de kosten van professionele revalidatie en herscholing ten laste, waarvan zij en de getroffene de noodzakelijkheid als gevolg van het arbeidsongeval erkennen. Zij neemt de kosten ten laste als de erkenning gebeurt op een datum die de datum van de in artikel 24, eerste lid, bedoelde genezenverklaring zonder blijvende arbeidsongeschiktheid voorafgaat of op de datum waarop de ongeschiktheid een bestendig karakter vertoont als bedoeld in artikel 24, tweede lid.

De Koning bepaalt de kosten van professionele revalidatie en herscholing die voor tenlasteneming in aanmerking komen, de voorwaarden waaronder de verzekeringsonderneming en de getroffene hun akkoord verlenen, en de tarieven op

basis waarvan de kosten worden ten laste genomen.

De machtiging die dit artikel aan de Koning toekent, verstrijkt twee jaar na de bekendmaking van de wet van 13 juli 2006 houdende diverse bepalingen inzake beroepsziekten en arbeidsongevallen en inzake beroepsherinschakeling.

De besluiten die zijn genomen ter uitvoering van deze machtiging houden op uitwerking te hebben indien ze niet bekrachtigd zijn bij de wet binnen twaalf maanden na de datum van hun inwerkingtreding.